



ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2025

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝ. ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Υπεύθυνη τμήματος ΝΓΛ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΑΡΕΤΗ ΨΩΜΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η σκοτεινή πλευρά του TikTok Live - Όταν το διαδίκτυο γίνεται όπλο εκφοβισμού

Σε μια εποχή όπου τα social media καθορίζουν πρότυπα και συμπεριφορές, η πλατφόρμα του TikTok έχει εξελιχθεί σε ένα ισχυρό μέσο επιρροής, κυρίως στους εφήβους και τους νέους. Πίσω, όμως, από τη βιτρίνα της δημιουργικότητας και της ψυχαγωγίας, αναδύεται μια όψη σκοτεινή και ανησυχητική: live μεταδόσεις από χρήστες που βρίζουν, χλευάζουν, απειλούν και γενικώς προωθούν ένα βίαιο και τοξικό πρότυπο, επηρεάζοντας αρνητικά τη νέα γενιά.

Μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα, με το πάτημα ενός κουμπιού, οποιοσδήποτε μπορεί να ανοίξει ζωντανή μετάδοση και να απευθυνθεί σε εκατοντάδες ή και χιλιάδες θεατές. Στο πεδίο αυτό έχουν κάνει την εμφάνισή τους -και συχνά κυριαρχούν- καρικατούρες προσωπικοτήτων, που στηρίζουν τη διαδικτυακή τους περσόνα πάνω στην ύβρη, το μπούλινγκ και την πρόκληση. Έχουν δημιουργήσει ένα είδος «τηλεθέασης τρόμου», στο οποίο ο θεατής μαγνητίζεται, όχι από το ταλέντο, αλλά από την ακραία και επιθετική συμπεριφορά.

Το φαινόμενο αυτό δεν είναι μεμονωμένο. Αποτελεί κομμάτι ενός ευρύτερου προβλήματος, το οποίο αναγνωρίζει και η ίδια η πλατφόρμα. Το TikTok έχει υιοθετήσει μια σειρά από πολιτικές και εργαλεία περιορισμού τέτοιων συμπεριφορών -όπως η αναφορά περιεχομένου, η φραγή συγκεκριμένων λέξεων και η άμεση αφαίρεση προβληματικών βίντεο. Ωστόσο, ο αλγόριθμος, συχνά ανεξέλεγκτος και ανελέητος, δεν κάνει διακρίσεις: προωθεί ό,τι έχει απήχηση. Και το «πιασάρικο» περιεχόμενο δεν είναι πάντα και το πιο υγιές.

Οι ζωντανές μεταδόσεις που περιλαμβάνουν φραστική βία, χυδαιολογίες και απροκάλυπτο εκφοβισμό συχνά συγκεντρώνουν εκατοντάδες σχόλια, τα περισσότερα από αυτά όχι επικριτικά. Ο θεατής όχι μόνο παρακολουθεί, αλλά γίνεται μέρος του φαινομένου, συμμετέχοντας ή ενισχύοντάς το.

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες, οι έφηβοι που ακολουθούν τέτοιους λογαριασμούς συχνά αισθάνονται πως έχουν προσωπική σχέση με τον εκάστοτε influencer, γεγονός που οδηγεί σε μίμηση συμπεριφορών και ενσωμάτωση παρόμοιων στάσεων στην καθημερινότητά τους. Ο εκφοβισμός, η ειρωνεία και η επιθετικότητα δεν είναι πλέον συμπεριφορές που αποδοκιμάζονται, αλλά στίλ που θεωρούνται «κουλ» και «viral».

Η εικόνα επιβαρύνεται ακόμη περισσότερο από τον τρόπο λειτουργίας των ίδιων των social media. Αλγόριθμοι όπως του TikTok ή του YouTube Shorts εντοπίζουν το περιεχόμενο που προκαλεί το

μεγαλύτερο engagement και το προωθούν μαζικά – συχνά ανεξαρτήτως του μηνύματος που μεταφέρει. Το αποτέλεσμα είναι απλό: όσο πιο ακραίος είσαι, τόσο μεγαλύτερη προβολή έχεις.

Η TikTok, σε επίσημες αναφορές, αναφέρει ότι έχει αφαιρέσει χιλιάδες βίντεο που παραβιάζουν τις κατευθυντήριες γραμμές της κοινότητας. Μάλιστα, στο δεύτερο τρίμηνο του 2021, το 73% των περιπτώσεων εκφοβισμού αφαιρέθηκε προτού υπάρξει καν αναφορά από χρήστη. Παρότι αυτό δείχνει κάποια βελτίωση, το πρόβλημα παραμένει – και σε πολλές περιπτώσεις ξεπερνά τις δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης ή αυτοματισμών.

Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν φταίει η πλατφόρμα ή οι χρήστες, αλλά πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η διάχυση της τοξικότητας στα νεανικά μυαλά. Η απάντηση βρίσκεται ίσως στην ενίσχυση της ψηφιακής παιδείας, στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, αλλά και στην ευθύνη των γονιών, των εκπαιδευτικών και των ίδιων των χρηστών. Το διαδίκτυο είναι εργαλείο – κι όπως κάθε εργαλείο, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δημιουργία ή για καταστροφή. Το ποιον δρόμο θα ακολουθήσει, εξαρτάται από όλους εμάς.

Φρίξος Δρακοντίδης, Πρώτο Θέμα, 05.04.2025, 09:19

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Τι είναι το doomscrolling που διαλύει σωματικά και ψυχολογικά τη νέα γενιά

Μια νέα μελέτη αποκάλυψε ότι το «doomscrolling» μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ψυχική υγεία. Τι είναι όμως αυτό;

Κατά μέσο όρο, ένας μέσος Αμερικανός ξοδεύει περίπου 4,5 ώρες στο τηλέφωνό του κάθε μέρα. Η γενιά «Z» το έχει πάει σε άλλο επίπεδο και καταγράφει το εντυπωσιακό ποσοστό των 6,5 ωρών την ημέρα.

Το Doomscrolling περιγράφει ακριβώς αυτό: την άσκοπη περιήγηση στα τηλέφωνα, την ανάγνωση υπερβολικού όγκου ειδήσεων και την παρακολούθηση μιας σειράς βίντεο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Πρόσφατη έρευνα από το Πανεπιστήμιο Flinders της Αυστραλίας διαπίστωσε ότι η καταστροφολογία και η τρομολαγνεία που κυριαρχούν στα social media μπορούν να έχουν «τρομερές συνέπειες στην ψυχική μας υγεία και την ευεξία».

Ο ερευνητής Reza Shabahang δήλωσε ότι το doomscrolling προκαλεί στους ανθρώπους «άγχος, αγωνία, απελπισία και τους κάνει να αμφισβητούν το νόημα της ζωής». «Η προβολή αρνητικών ειδήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχει γίνει πηγή υποκατάστατου τραύματος, όπου κάποιος έχει αρνητικό ψυχολογικό αντίκτυπο παρόλο που δεν βίωσε ο ίδιος το τραύμα», ανέφερε σε δήλωσή του ο ερευνητής.

Η μελέτη εξέτασε 800 πανεπιστημιακούς φοιτητές για να διερευνήσει αν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της ψυχικής υγείας και της υπερβολικής χρήσης του τηλεφώνου. Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν πόσο αγχωμένοι αισθάνονταν, προτού ερωτηθούν πόσο χρόνο περνούσαν με doomscrolling.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι όσοι ήταν περισσότερο εκτεθειμένοι στο doomscrolling, είχαν υψηλότερο υπαρξιακό άγχος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα άτομα αποκάλυψαν συμπτώματα μετατραυματικού στρες.

Επιμέλεια: Newsroom 22 Ιουλίου 2024 - 23:42

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

«Τα παιδιά μαθαίνουν από τον τρόπο που ζουν», του Ρόναλντ Ράσελ

Αν ένα παιδί ζει μέσα στην κριτική:
Μαθαίνει να κατακρίνει.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην έχθρα:
Μαθαίνει να καυγαδίζει.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ειρωνεία:
Μαθαίνει να είναι ντροπαλό.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ντροπή:
Μαθαίνει να είναι ένοχο.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην κατανόηση:
Μαθαίνει να είναι υπομονετικό.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στον έπαινο:
Μαθαίνει να εκτιμά.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στη δικαιοσύνη:
Μαθαίνει να είναι δίκαιο.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην ασφάλεια:
Μαθαίνει να πιστεύει.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην επιδοκμασία:
Μαθαίνει να έχει αυτοεκτίμηση.
Αν ένα παιδί ζει μέσα στην παραδοχή και φιλία:
Μαθαίνει να βρίσκει την αγάπη μέσα στον κόσμο.

Ronald Russel (Lessons from life, 1971)

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι νέοι από τη χρήση του TikTok σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Με βάση τα Κείμενα 1 και 2 να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε περίοδο τη λέξη Σωστό ή Λάθος.

α) Στην εποχή της κυριαρχίας των social media η πλατφόρμα του TikTok, παρά τη γοητεία που ασκεί στους νέους, προβάλλει σ' αυτούς ένα ιδιαίτερα αρνητικό πρότυπο. (Κείμενο 1)

β) Στον χώρο αυτό προβάλλονται ανάξιες λόγου προσωπικότητες, που αναδεικνύονται προκαλώντας και υβρίζοντας. (Κείμενο 1)

γ) Οι νέοι που παρακολουθούν την πλατφόρμα αυτή αποδοκμαζουν στη δική τους καθημερινότητα τις ακραίες συμπεριφορές που προβάλλονται σ' αυτήν. (Κείμενο 1)

δ) Η πλατφόρμα TikTok επεμβαίνει αφαιρώντας το εκφοβιστικό περιεχόμενο, για να αντιμετωπίσει δραστικά το πρόβλημα. **(Κείμενο 1)**

ε) Τα αποτελέσματα μελέτης σε 800 φοιτητές κατέγραψαν υπαρξιακό άγχος και συμπτώματα μετατραυματικού στρες σε όσους απείχαν από το doomscrolling. **(Κείμενο 2)**

Μονάδες 10

B2. α) Στο Κείμενο 2 γίνεται χρήση αυθεντίας: να την εντοπίσετε και να επισημάνετε τη λειτουργία της σε σχέση με το περιεχόμενο του κειμένου. **(μονάδες 7)**

β) Στο Κείμενο 2, πέραν της αυθεντίας, μπορούν να εντοπιστούν και κάποια άλλα χαρακτηριστικά επιστημονικού λόγου. Να εντοπίσετε δύο από αυτά, παραθέτοντας τα αντίστοιχα χωρία (μονάδες 2) και να εξηγήσετε τη λειτουργία καθενός (μονάδες 6). **(μονάδες 8)**

Μονάδες 15

B3. Το Κείμενο 1 αποτελεί άρθρο γνώμης. Στη 2^η και 3^η παράγραφο του κειμένου να εντοπίσετε δύο (2) διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους ο αρθρογράφος σχολιάζει ειρωνικά-επικριτικά τον ρόλο του TikTok στη ζωή των νέων κυρίως ανθρώπων, παραθέτοντας ένα παράδειγμα για καθέναν από αυτούς τους τρόπους (μονάδες 2), και να εξηγήσετε τον ρόλο τους (μονάδες 4). Τέλος να υποδείξετε το αποτέλεσμα της χρήσης ειρωνείας από τον αρθρογράφο απέναντι στο συγκεκριμένο θέμα. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Ποιο είναι το κεντρικό θέμα του ποιήματος που σας δόθηκε κατά τη γνώμη σας; Με ποιους κειμενικούς δείκτες αναδεικνύεται; (να αναφέρετε τουλάχιστον τρεις). Από τι χρειάζεται να προστατευτούν τα παιδιά στις σύγχρονες κοινωνίες, βάσει της δικής σας εμπειρίας; (150-200 περίπου λέξεις)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Σε μία νεανική ιστοσελίδα δημοσιεύτηκαν πρόσφατα τα Κείμενα 1 και 2 και καλείσαι, αφού τα μελετήσεις, να απαντήσεις με ένα άρθρο (350-400 περίπου λέξεων) στην ίδια ιστοσελίδα στα παρακάτω ερωτήματα:

α) Ποιους κινδύνους για την ψυχική και πνευματική υγεία των νέων εγκυμονούν, κατά τη γνώμη σου, οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης;

β) Πώς θα μπορούσαν να προφυλαχθούν οι νέοι από τους κινδύνους αυτούς;

Μονάδες 30

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!!